

Република Србија
ОПШТИНА БАЈИНА БАШТА
ОПШТИНСКО ВЕЋЕ
01 Број:06-18/2021
17. јун 2021. године
БАЈИНА БАШТА

На основу члана 46. Закона о локалној самоуправи ("Сл. гласник РС", бр. 129/07, 83/014-др. закон, 101/016-др. закон и 47/018), члана 13. став 1. Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју (*Сл. гласник РС*, бр.10/013, 142/014, 103/015 и 101/016), члана 72. став 1. тачка 29. Статута општине Бајина Башта ("Сл. лист општине Бајина Башта", бр. 2/019) и члана 35. став 1. Одлуке о буџету општине Бајина Башта за 2021. годину (*Сл. лист општине Бајина Башта*, бр. 20/2020), Општинско веће општине Бајина Башта, на седници одржаној дана 17. јуна 2021. године, донело је

ЗАКЉУЧАК

I. УСВАЈА СЕ Програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за општину Бајина Башта за 2021. годину, на који је прибављена сагласност Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Решењем број:320-00-05222/2021-09 од 31. маја 2021. године.

II. Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за општину Бајина Башта за 2021. годину саставни је део овог закључка.

ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНСКОГ ВЕЋА
ПРЕДСЕДНИЦА ОПШТИНЕ

Весна Ђурић

Члан 13. став 4. Закон о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју ("Сл. гласник РС", бр.10/2013, 142/2014, 103/2015 и 101/16), члана 15. Статута општине Бајина Башта («Службени лист општине Бајина Башта», бр. 2/2019) и члана 35. став 1. Одлуке о буџету општине Бајина Башта за 2021. годину («Сл. лист општине Бајина Башта» бр. 20/2020). Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја општине Бајина Башта за 2021. годину биће усвојен од стране Општинског већа општине Бајина Башта уз претходну сагласност Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде - члан 72. Статута општине Бајина Башта, а о спровођењу и реализацији стараће се Председница општине Бајина Башта -члан 68. Статута општине Бајина Башта.

ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПОЛИТИКЕ И ПОЛИТИКЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ЗА ОПШТИНУ БАЈИНА БАШТА ЗА 2021. ГОДИНУ

I. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ И ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА

Анализа постојећег стања

Географске и административне карактеристике: Општина Бајина Башта припада Златиборском округу, и смештена је у западном делу Републике Србије. Према подацима Републичког геодетског завода простире се на територији од 673 км² и броји укупно 24 947 становника, са просечном густином насељености од 37 становника по једном километру квадратном. Налази се на 43.57' северне географске ширине и 19.33' источне географске дужине, у Подрињу, јер река Дрина тече западном границом општине и представља граничну линију према суседној држави Босни и Херцеговини. Општина Бајина Башта се карактерише јако разноликим рељефом и обухвата географски простор од 200-1200 метара надморске висине. Територија општине Бајина Башта чине град Бајина Башта и 35 руралних подручја. Општина је подељена на 35 катастарских општина и на 32 месне заједнице. Седиште општине се налази на 70 километара удаљености од града Ваљева, са којим је повезано преко превоја Дебело брдо, затим на 48 километара удаљености од Љубовије, са којом је повезано долином реке Дрине, од Шапца је удаљеност 172 километра, а преко превоја Кадињача општина Бајина Башта је повезана са градом Ужице, и то на удаљеност од 36 километара.

Природни услови и животна средина: Територија општине Бајине Баште, обухвата географски простор од 204 до 1183 метара надморске висине, дели се на: 1. Котлина Бајине Баште са надморском висином од 200 до 300 метара 2. Брдовити предели са надморском висином од 300 до 600 метара; 3. Планински предели од 600 до 1200 метара. Територија општине је заокружена планинским пределима. Планина Тара представља површ динарског правца пружања. Припада делу старовлашких планина (Старовлашка-рашка висија). Налази се на крајњем западу Србије захватајући подручје ограничено лактастим током Дрине између Вишеграда и Бајине Баште. По надморским висинама, Тара спада у средње високе планине, чија је просечна надморска висина 1.000 - 1.200 метара. Највиши врх је Козји рид - 1.591 метар. Низијско подручје покривају дубока и плодна земљишта, прелазну област покривају средње - дубока или плитка шумска земљишта образована на разноврсним стенама. У планинским пределима налазе се слабо развијене педолошке творевине, доста различите зависно од подлоге и надморске висине. На планинским теренима пресудну улогу у формирању земљишта има сам рељеф, у побрђу и брдима геолошка подлога, што се нарочито односи на земљишта на кречњаку, шкриљцима и серпентину. Највећи део подручја Бајине Баште заузима смеђе кисело земљиште на палеозојским шкриљцима простире се дуж Дрине и налази се у Рогачици и Љештанском, затим према Ужицу у атарима села: Солотуша, Добротин, Костојевићи, Дуб и Заглавак. На тај начин смеђе кисело земљиште покрива највећи део брежуљкастог и брдовитог терена око Бајине Баште. Генеза овог земљишта је везана за терене са израженијим рељефом, углавном се образују на нагибима, на надморској висини од 200-1350 м. Запажено је одсуство креча уз врло изражену киселост рН 4, док је садржај хумуса променљив. Мањи део подручја око Бајине Баште је покривен земљиштем типа подзола и параподзола.

Значајан део планинских површина је на серпентиниту, док је део земљишта непосредно поред Дрине и других река на подручју општине алувијалног типа. Клима у Бајиној Башти је умерено-континентална, али је повећана влажност ваздуха после изградње вештачких језера у Перућцу и у Заовинама. На основу анализираних климатских показатеља карактер климе иде од субхумидне (сувље), ужи појас око Дрине до изразито хумидне на прелазу према перхумидној, околина Митровца. Најповољније зоне су осунчане јужне падине у долинском појасу и неки делови масива Таре (Заовине) и Подрињско-ваљевских планина (Зарожје). Средња годишња температура ваздуха је 13,2 С, најхладнији месец је јануар (-0,9 С), најтоплији је јули са 22 С. Амплитуда је 22,9 С, што даје обележје континенталне климе. Средња температура ваздуха у вегетационом периоду је 16,9, а јесен је топлија од пролећа за 0,7 С. Просечна годишња количина падавина је 700-800 мм за већи део подручја Бајине Баште, док планински део Таре има и преко 900 и 1000 мм талога. Највише падавина има у јуну, просечно 97,2 мм, а најмање у фебруару 48,8 мм, док је средња годишња висина талога 767,6 мм. Магла је климатолошки важна, јер дању спречава осунчавање, ноћу израчивање и представља донекле извор влаге за биљке. Просечна годишња појава магле је 49,4 дана, што чини 13,6 % од године. Највећа вероватноћа појаве магле је у децембру, 10, 2 дана или 33 %, а у априлу или августу је свега 3 %. Подручје Бајине Баште је захваљујући близини планинских масива чешће је изложено непогодама, са највећом учесталошћу у јуну, у просеку 6 дана док за целу годину има просечно 25,1 дан са непогодама. Нарочито велике штете на пољопривреди наносе олује и грмљавине праћене градом. Релативна влажност ваздуха осцилира како у току једног дана тако и у месецима у току године, највиша је у јануару и децембру када прелази 80 %, а најнижа у априлу када опада испод 70 %. Територија општине није изложена јаким ветровима. Највећа учесталост ветра је у пролеће, а најмања у току јесени када се јавља и највећа учесталост тишина. Основни печат хидрографској слици краја даје речни ток реке Дрине са притокама Пилицом, Рачом, Рогачицом. Река Дрина представља најзначајнији водни потенцијал општине Бајина Башта. Корито реке Дрине омеђава општину Бајина Башта у дужини од 60 км. Притоке реке Дрине, осим реке Пилице, спадају у II категорију па је слив реке Дрине изузетно богат биљним и животињским светом. Овакав квалитет вода угрожен је изливањем канализације у реку Дрину без пречишћавања. Подземне воде се на територији Бајина Башта јављају изнад 400 m надморске висине на дубинама од 30, 50 (копани артеријски бунари) па чак и до 100 метара. Биодиверзитет Бајине Баште препознатљив је и по томе што су воде њених река богате пастрмком, као и аутохтоном врстом рибе «младицом». На подручју општине Бајина Башта налази се богато ловиште, где се посебна пажња поклања заштити медведа, срна, дивокоза, а у Дрини липљана и младице. Шуме обухватају преко 45% територије Општине. На овом подручју најразвијенија је сложена мешовита шумска заједница (изразита на Тари). Реликтна стара мешовита шума обухвата: букву, јелу, смрчу, црни и бели бор и Панчићеву оморику. У овој шуми има и горског јавора млеча, планинског бреста, јасике, брезе, белог и црног јасена, граба, грабића, планинске иве, јаребике, мукиња и др., различите жбунасте врсте, гљиве и лековито биље, а на нижим висинама листопадне врсте међу којима доминирају храст (китњак и лужњак), цер и сл. Зоне Таре и Подрињско-ваљевских планина представљају станишта многобројних врста дивљачи захваљујући природним карактеристикама подручја у првом реду. Од сисара се срећу медвед, срна, дивокоза и др., птичји свет је веома разноврстан, као и свет водоземаца и гмизаваца. Биљни и животињски свет је карактеристичан за просторе умерене климатске зоне. Национални парк Тара који је један од најзначајнијих природних богатстава Србије, станиште је многих заштићених биљних и животињских врста.

Стање и трендови у руралном подручју

Демографске карактеристике и трендови: Демографска кретања унутар општине Бајина Башта указују на све озбиљнији проблем депопулације становништва, како у насељеној градској зони, тако и у руралним подручјима. Посебно висок тренд депопулације становништва заступљен је у селима која се протежу у оквиру Националног парка Тара и вишим, брдско-планинским пределима општине. У односу на званичне податке о становништву који датирају из 2002. године на територији општине Бајина Башта укупан број становника је смањен са 29 154 на 26 022, што представља смањење од скоро 11%. Према процени броја становника, коју води Републички завод за статистику ти подаци су последње три године још поражавајући. У 2013. години процењени укупни број становника на територији општине износи 25 491, а у 2015. години тај број је још нижи и износи 24 947. Уколико се упореде званични подаци о броју становника из 2002. године и процене броја становника из 2015. године, онда се добија податак да степен депопулације на посматраној општини износи око 14%. Управо ови подаци иду у прилог

констатацији да је на територији општине Бајина Башта заступљен тренд интензивне депопулације. Од укупног броја становника, према званичним подацима последњег пописа чак 16 475 од укупног броја становника чини рурално становништво, што преведено у апсолутне вредности износи чак 65%. Као што је случај са укупни бројем становника, исто је и са руралним становништвом. Из године у годину забележен је тренд константног смањења броја становника. Према попису из 1971. године рурална насеља општине Бајина Башта је насељавало 26 168 становника, што је у односу на 2011. годину смањење у износу од чак 37%. Изузетно висок степен депопулације је заступљен у селима у зони Националног парка Тара и брдско планинској зони. Територија општине Бајина Башта захвата простор од 673 км². Становништво је распоређено у 36 насеља. Густина насељености опада у свим сеоским насељима изузев приградским, а варијације међу њима условљене су природно - географским, демографским и економским чиниоцима. Према последњој процени о броју становника на територији општине Бајина Башта износи 37 становника по једном километру квадратном. Стопе наталитета у Србији и даље карактерише тенденција опадања. Негативне последице такве ситуације код нас се огледају у интензивнијем степену депопулације руралних подручја, посебно брдско-планинских сеоских подручја. На другој страни додатни проблем представља и чињеница да пражњење сеоских подручја има за последицу претерано гомилање становништва у градовима, нарочито у Београду. Када је у питању демографска слика у руралним подручјима општине Бајина Башта, који су у складу са демографским кретањима на републичком нивоу, највећи проблем јесте депопулација, брзо смањивање сеоског становништва. То су села са старијим становништвом, у њима је наталитет мањи, смртност већа, природни прираштај нулти или негативан, те је депопулација резултат кумулативног деловања већег броја негативних чинилаца. У већини села на територији општине Бајина Башта становништво је претежно пољопривредно, то се депопулација села манифестује кроз старење и запуштање пољопривреде и свих сеоских подручја, без индустријских погона, комуналне и социјалне инфраструктуре и без развојне перспективе.

Диверзификација руралне економије: Индустријализација у другој половини прошлог века, је довела до великих миграција становништва из села у град, а такође и у друге градове, што је директно утицало на број становника који се баве пољопривредном производњом. Свему овоме је допринело и гашење земљорадничких задруга као главних носилаца пољопривредне производње. Приходи сеоских домаћинстава у великој мери потичу из радног односа и учешћа пензија. Сеоско подручје има велики проблем за незапосленост, где мањи удео заузимају мушкарци, док се жене и млади суочавају са великим ризицима од искључености са тржишта рада. На територији општине Бајина Башта према Попису пољопривреде из 2012. године има укупно 5071 пољопривредно газдинство, а регистровано је укупно 3563 пољопривредна газдинства. Према подацима Управе за трезор Бајина Башта у 2020. години број регистрованих пољопривредних газдинстава износио је 4168. Смањење становништва у већини села и погоршање старосне структуре резултира стагнацијом и падом пољопривредне производње. Гране пољопривреде које доминирају и којима се бави највећи број пољопривредних газдинстава су воћарство и сточарство. Када је реч о пољопривредном земљишту оно се пре свега огледа у уситњености поседа што, заједно са самим рељефом, поскупљује пољопривредну производњу и доводи у питање њену конкурентност на тржишту. Осим тога рељеф као и застарела механизација доста доприносе отежаној, неадекватној и неправилној обради пољопривредног земљишта што се директно одражава на принос што такође утиче на конкурентност на тржишту. Због свега наведеног мерама овог програма настоји се да се ови проблеми ублаже и да се расположиви пољопривредни ресурси на територији наше општине што боље искористе. За све ово би била неопходна обнова путева, електричних водова, канализације и остале инфраструктуре која је неопходна за нормално функционисање пољопривредне производње, која представља један од основних предуслова квалитетног пословног окружења. Општина Бајина Башта има све природне услове за развој туризма: рељеф, клима, хидролошке вредности и животињски свет. Поред тога на територији општине Бајина Башта налази се Национални парк „Тара“ што омогућава повољне услове за развој еко-туризма. Рурални туризам, на чијој промоцији ради пре свега Туристичка организација Бајина Башта, узима све више маха и представља сектор на коме би требало озбиљно радити у будућности јер има веома велике потенцијале. Допринос развоју туризма може допринети и производња органске хране посебно у зони Националног парка где је у оквиру села Растиште заступљен један произвођач органског меда са сертификатом за органску производњу, а велика је заинтересованост пчелара да се ови услови искористе за заштиту географског порекла меда са планине Таре. У Бајиној Башти постоји неколико мануфактура које се баве старим занатима: бојације, вуновлачари, воденичари, ковачи, плетиље и ткаље, као и столари који израђују дрвене предмете за покућство. Локалне

манifestације које су заступљене су: Божићни концерт, Пливање за Богојављенски Крст, Сусрети села Бајине Баште, ББ ОПЕН, Башта фест, Летње вечери, Ивањдански дани, Дринска регата, Дан Општине Бајина Башта, Меморијални турнир „Војислав Војо Гавриловић“, Сретерњски сусрети села, Иљидански дани, Обележавање на Боровом брду, Преображенски котлић, Дани Малине, Ловачки сабор, Дани Раче украј Дрине, Фото сафари Тара, Смотра драмског аматерског стваралаштва Златиборског округа, Дринин дан и Ћирилична Баштина. Као посебна туристичка атракција планине Таре истичу се њени видиковци: Бањска стена, Биљешка стена, Козји рид и бројне пешачке стазе обележене од стране Планинарског клуба Тара.

Рурална инфраструктура: Примарни вид транспорта на територији општине Бајина Башта представља друмски саобраћај. Водни саобраћај је углавном локалног карактера и од туристичког значаја и првенствено се обавља на реци Дрини и језеру Перућац. Територија општине Бајина Башта је веома разуђена када се ради о саобраћајној мрежи и мрежи општинских путева. Укупна дужина путева на територији општине износи 998,7 км, с тим да је квалитет путне мреже на веома слабом нивоу. Мрежа општинских путева се одликује недовољном развијеношћу, па је потребно њено даље ширење и унапређивање у погледу квалитета. Када је реч о општинским путевима, веома важан податак јесте да чак 22 % општинских путева није под савременим коловозом, већ је под земљаним застором, што представља јако негативну чињеницу, и говори довољно о недовољном квалитету путне инфраструктуре. Развијена рурална економија је у великој мери детерминисана и развијеном руралном инфраструктуром. У руралним подручјима општине Бајина Башта, путна мрежа је доста разуђена и густа, и има дужину од 853,13, од чега је чак 20 % под земљаним коловозом, а свега 30% чини савремени коловоз. Преостали део путне мреже у руралним подручјима је под туцаником. Све наведено указује да је на територији општине Бајина Башта неопходна обнова и унапређење постојеће, али и изградња нове саобраћајне мреже на местима где је то неопходно. И та постојећа, лоша, рурална инфраструктура када су у питању путеви је у великој мери оштећена у 2014. години када је ово подручје претрпело велике штете током мајских поплава. Снабдевање насеља водом за пиће на територији општине Бајина Башта још увек није на задовољавајућем нивоу. Развијенији локални водоводи једино су заступљени у насељима Рогачица и Костојевићи, док се у осталим руралним подручјима општине водоснабдевање ослања на локална мања изворишта подземних вода, тако да се за водоснабдевање користе извори, копани бунари, чесме и каптаже који најчешће гравитационим мини водоводима дистрибуирају воду до потрошача. Слична је ситуација и са системима јавне канализације, који је организован само на градској територији општине. Покривеност насеља канализационом мрежом је на јако незадовољавајућем нивоу. У руралним срединама општине Бајина Башта употребљене воде се изливају у примитивно изграђене упијајуће септичке јаме, блиске потоке, јаруге и земљиште, чиме се директно утиче на загађење подземних извора водоснабдевања. Систем за пречишћавање комуналних отпадних не постоји ни у једној територијалној јединици општине. У постојећем стању начин прикупљања и испуштања комуналних и индустријских вода не испуњава прописане услове и критеријуме. Систем је решаван парцијално са појединачним испустима употребљених вода директно у подземље без претходног пречишћавања. На другој страни електро мрежа општине је на јако добром нивоу, првенствено захваљујући хидроелектрани Бајина Башта, која је укључена у енергетски систем Републике Србије. Поред тога на територији општине разведена је електро мрежа високог напона, кабловског и надземног типа, у складу са савременим условима електро снабдевања. Нисконапонска мрежа изграђена је у највећем обиму надземно, а незнатан део је подземног типа. Покривеност мрежом фиксне телефоније на територији општине Бајина Башта је на задовољавајућем нивоу. Извршена дигитализација довела је до унапређења квалитета доступности сигнала. Неповољна структура терена и неприступачан рељеф у одређеној мери су условили и недовољну покривеност и слаб сигнал када је реч о мобилној телефонији, као и са телевизијским сигналом на територији општине. Покривеност интернетом као и коришћење интернета у руралним срединама је на јако слабом нивоу, с тим да позитивну чињеницу представља све већи интерес и намера појединих оператера за инвестирањем у овај систем комуникација на територији општине Бајина Башта. Изградња пољопривредне инфраструктуре (пољски путеви, пољопривредне зоне, системи за наводњавање, пијаце...) јесу добра улагања и нису само потреба него и обавеза локалне самоуправе, нарочито уколико оне за крајњи циљ имају привлачење инвеститора или мотивисање пољопривредних произвођача за формирање разних видова удруживања, као и за даља улагања произвођача у прерадне капацитете. Зато је најбоље да се приликом изградње руралне инфраструктуре као и при реконструкцији постојеће, испита могућност заједничких улагања са приватним сектором или са разним донаторским или владиним фондовима. Апсолутни приоритет у коришћењу средстава општине треба да буде

изградња руралне инфраструктуре. Нерално је очекивати било какав економски напредак или инвестиције као ни останак људи на селу уколико не постоје основни услови за живот као што су стабилно електрично напајање, доступна вода, изграђена пристојна путна мрежа, комуникације или решен проблем канализације. Ови трошкови су велики нарочито у оним забаченијим руралним пределима општине Бајина Башта, који броје свега неколико становника и који по правилу представљају теже приступачне терене, с тим да никада не треба поставити питање о дугорочној оправданости овог улагања. Потребе су велике и зато је јако важно изградити систем одлучивања о приоритетима за реконструкцију или изградњу заснованим на реалним потребама исказаним од самих становника и на транспарентним критеријумима. Улагање у инфраструктуру је велики издатак за општину и зато је потребно у што је већој могућој мери истражити могућност кофинасирања.

Показатељи развоја пољопривреде

Пољопривредно земљиште: У општини Бајина Башта, према званичним подацима из пописа пољопривреде који је Републички завод за статистику спровео 2012. године, 5.071 газдинство користи пољопривредно земљиште. Укупна површина расположивог земљишта на територији општине износи 50.088,15 ха од чега је 18.052,88 ха коришћено, а преосталих 5,7% односно у апсолутним вредностима 2.832,68 ха некоришћено пољопривредно земљиште. Скоро половина од укупно расположивог земљишта отпада на шумско земљиште. На остало земљиште отпада 8,5% у укупном расположивом земљишту од чега значајан удео са 2,2 ха припада рибњацима, што говори о значајним природним потенцијалима за узгој рибе, пре свега пастрмке и младице на територији општине Бајина Башта. Од укупне количине коришћеног пољопривредног земљишта на 3166,99 ха се простиру оранице и баште, што је у броју газдинстава 3294. Земљиште које се налази око окућница заузима површину од свега 103,01 ха. Веома значајно учешће припада ливадама и пашњацима које обухватају површину од 11.887,92 ха. Воћњаци се простиру на 2887,57 ха и веома важан податак јесте да чак 4423 газдинстава има површине под воћњацима и бобичавим воћем. Занемарљив је удео винограда који је далеко испод 1%. Посматрајући само земљишне површине под ораницама и баштама у укупној површини од 3166,99 ха на 3294 газдинстава, доминантна је заступљеност жита и то на чак 2199 газдинстава, што у хектарима износи 1752,32 ха. Најдоминантнија врста житарица јесте кукуруз 1005,22 ха и пшеница на 379,63 ха. Махунарке су заступљене у далеко мањем обиму и узгајају се на свега 48,13 ха у којем 91% чини пасуљ. У нешто већем обиму на територији општине Бајина Башта заступљена је производња кромпира и то на укупно 459,46 ха. Кромпир је ретка повртарска култура узгајана на територији општине, и то на чак 2479 газдинстава, која је тржишно оријентисана ка локалним пијацима. Удео шећерне репе, украсног биља и цвећа не прелази појединачно удео од 1%. У нешто значајнијој мери је заступљен узгој индустријског биља, на око 4 ха, док се крмно биље узгаја на 809 ха, а поврће на 61 ха. Од житарица, како је већ речено најдоминантнија култура је кукуруз, од махунарки далеко највећа заступљеност јесте пасуља, док су луцерка и детелина најдоминантније узгајане културе када је реч о крмно биљу. Наводњавање пољопривредног земљишта је на јако слабом степену развоја, бар када је реч о савременим системима наводњавања. Од укупног броја газдинстава на територији општине Бајина Башта, наводњавање се примењује на њих 1066, што је у релативном износу 21,02%. Површински метод заливања заступљен је највећој мери и то на 949 газдинстава што износи чак 89,02%, што говори да је у највећем обиму заступљен конвенционални метод бављења пољопривредном производњом. Систем кап по кап се примењује на 266 газдинстава што је свега 24,95% у укупном броју наводњаваних газдинстава, док је систем орошавања инсталиран на свега 92 пољопривредних газдинстава и у релативном износу тај удео је јако мали и износи свега 8,63%. Комбинација ових метода наводњавања се примењује на 138 газдинстава, што указује на мешетарење у наводњавању, и краткорочне методе. Главни извор наводњаваних површина јесу подземне воде и површинске воде ван газдинстава, на по око 770 газдинстава. Површинске воде са газдинстава се за наводњавање користе у далеко мањој мери, и то на свега 233 пољопривредна газдинства. У најмањем обиму и то на свега 49 газдинстава наводњавање се врши из водоводних система. Према подацима из Пописа пољопривреде у 2012. години се наводњавало укупно 524 ха пољопривредног земљишта, што је нешто мање од просечно наводњаване површине у претходне три године пре пописа, која је износила 586 ха. Од укупно наводњаване површине 235 ха је под ораницама и баштама, што у релативним бројевима износи 44,85%. 28 ха је под ливадама и пашњацима, и то је свега 5,34%, а 261 ха наводњаване пољопривредне површине је под воћњацима, 49,81% у релативном износу. Посматрајући само наводњаване површине под ораницама и баштама,

65,67% чине житарице, махунарке се наводњавају у занемарљивом износу са свега 2,37%, кромпир се наводњава у износу од 14,55%, док се поврће и јагоде наводњавају у релативном износу од 6,58% у укупној површини наводњаваних ораничних површина. Остали усеви на ораничним површинама су наводњавани у износу од 10,78% што је у апсолутним вредностима 25,32ха. Сви горе наведени подаци јасно указују да се пољопривредно земљиште на територији општине Бајина Башта у веома малој мери наводњавају и да се наводњавање усева на пољопривредним површинама обавља на конвенционалан начин. Шуме доминирају пределом у зони Националног парка Тара и брдско планинској зони, ливаде у долини Дрине изводно од Бајине Баште док се њиве и пашњаци смењују у брдском делу и долинама притока Дрине. Већину површине општине Бајине Башта карактерише рељеф непогодан за интензивну пољопривредну производњу. Најиме из равних предела из долине Дрине и притока издиже се брдско планински појас стрмо увис, па се велики део површина налази под великим падом. То упућује на закључак да на пољопривредним површинама на подручју општине Бајина Башта преовлађује екстензивни начина коришћења. Укупно пољопривредно земљиште у државној својини на територији општине Бајина Башта, према подацима из 2018. године износи 1370,1143 ха, од чега 173,9678 ха је било планирано за закуп и коришћење у 2018. години. У 2018, 2019 и 2020. години није било заинтересованих лица за закуп пољопривредног земљишта у државној својини. .

Вишегодишњи засади: Територија општине Бајина Башта се карактерише веома повољним климатско рељефским особинама за развој воћарства, с тим да се и поред тога воћарство нашег краја одликује значајном заступљеношћу екстензивне воћарске производње. Као и остале делове централне и западне Србије, и овај крај карактеришу мали, уситњени поседи, поседи са нерешеним имовинско-правним односима који се огледа у великом броју наследника, недовољна технологија производње, али и јако мала заступљеност виших система прераде, па све то резултира недостатку већих комерцијалних воћарских засада. Шта више може се рећи да је воћарство овог краја и поред великих потенцијала за унапређење на недовољном степену развоја. На територији општине Бајина Башта воћњаци су заступљени на чак 4423 пољопривредна газдинста, што у укупном броју газдинстава износи 87,22%. Преведено у јединице површине, воћњаци се простиру на чак 2887,6ха, од чега 1690,1ха чине екстензивни засади, а 1197,5ха интензивне воћарске плантаже. Овај податак иде у прилог горе наведеној чињеници да су и даље на територији општине присутни екстензивни засади, велике старости, под углавном аутохтоним сортама воћа, првенствено шљиве, крушке и јабуке. На другој страни, модерних воћњака, под савременим и тржишно оријентисаним сортама воћа, нема у великој мери. Од укупно 2887,6 ха под воћем, далеко најдоминантнија воћарска култура јесте шљива, која се узгаја на чак 1744,3 ха, од чега се скоро 77% стабала под шљивом узгаја на конвенционалан начин. После шљиве, на другом месту по заступљености у укупној воћарској производњи долази малина, која се узгаја на 694 ха и то целокупна производња малине се одвија на савремени начин. Од осталог јагодичастог воћа значајан раст последњих година остварује купина и боровница. Купина се узгаја на 46 ха. А према подацима са терена боровница се у 2016 години узгаја на 10ха. Јабука се узгаја на 165,6 ха, од чега је у интензивној воћарској производњи 20,7 ха, а преосталих 144,9 ха, што у преведено у проценте износи 87,5%, се узгаја на конвенционални начин. Крушка је присутна у далеко мањем обиму, него што је случај са претходно наведеним воћним врстама и то на свега 68ха, од чега је готово 95% под конвенционалном производњом. Вишња се узгаја на 24 ха, од чега је 76% у екстензивном узгоју. Трешња на 34,7 ха, и као и вишња у највећој мери се узгаја на екстензиван начин. Бресква и кајсија се узгајају првенствено за сопствене потребе и то на 4ха, односно 3ха. Нешто значајнији удео заузимају орашасте воћне врсте. Орах се узгаја на 74,5 ха а лешник на 8ха, с тим да се углавном ради о старим, засадима на којима се производња обавља на конвенционалан начин. На територији општине Бајина Башта заступљено је традиционално бављење примарном воћарском производњом и веома слаб степен заступљености интензивне, комерцијалне и тржишно оријентисане воћарске производње посебно када се ради о прерађивачким капацитетима и преради воћа. .

Сточни фонд: Ранијих година, сточарство на територији општине Бајина Башта је поред воћарства било доминантна грана пољопривреде која је великом броју домаћинстава представљала значајан извор прихода. Међутим, као што је случај и са сектором воћарства, у сточарству општине Бајина Башта присутан је конвенционални метод узгоја стоке. Другим речима, мали број грла по домаћинству, традиционалан начин узгоја стоке, узгој за сопствене потребе у највећој мери, указују да на територији општине Бајина Башта преовлађује екстензивно сточарство. Од укупно 5071 регистрованих газдинстава на територији општине Бајина Башта, чак њих 4179 располаже са одређеним сточним фондом, што у

релативним бројевима износи око 82%. Као и у већини других локалним самоуправа Златиборског округа, и у општини Бајина Башта последњу деценију је присутна значајно смањење сточног фонда, првенствено у броју говеда. Недовољна развијеност тржишта и непостојање сигурности у пласману млечних производа, доводе и до значајних осцилација на годишњем нивоу. Од укупног броја газдинстава која располажу са одређеним сточним фондом, њих 1994 се бави говедарством, а говеда су на територији општине заступљена у броју од 4921, у којем 61% чине краве и стоне јунице. Преко 90% фармера поседује 1 до 2 краве, преко 5 крава у свом поседу има тек 2% произвођача. Говедарство се последњих година развија у интензивнијој мери првенствено захваљујући организованом откупу од стране локалне млекаре Спасојевић, која своје препознатљиве производе од млека под брэндом Запис Таре пласира на локална и регионална тржишта. На графикону 12. је приказан број заступљених грла стоке на територији општине Бајина Башта. Веома важно напоменути јесте да је последњих година веома значајна експанзија у узгоју оваца, и све веће интересовање руралног становништва за бављење овим сегментом сточарства, првенствено због увођења Одгајивачког програма за овчарство. укупан број грла говеда свих категорија износи 4406, од тога приплодних јуница старости до 2 године износи 400 грла. Крава и мушких грла старијих од 2 године 2414 грла, при чему је број мушких грла скоро занемарљив. Укупан број оваца и шпејчади старијих од 6 месеци је 24048 грла, док је број коза старијих од 6 месеци 663. Већина свиња долази из других делова Србије, где су већ обележене и вакцинисане, а Ветеринарска станица „Дрина-вет“ из Рогачице која је надлежна за бајино-баштански крај годишње изврши обележавање и вакцинацију за 900-1200 свиња свих категорија. Према званичним статистичким подацима које су добијене Пописом пољопривреде на територији општине Бајина Башта има 11587 свиња. Поред тога, на овој територији је регистровано око стотинак мангулица. Повољни рељефски услови, конфигурација терена, велика разноликост медоносних биљака утицали су на све већу заинтересованост за пчеларством, на шта указује и податак да се на територији општине налази око 500 газдинстава која се баве пчеларством и која располажу са 5842 кошнице. Поред наведеног на територији Националног парка Тара присутне су и ретке биљне врсте којих нема на другим подручјима што може дати и значајне позитивне резултате у погледу стварања додатне вредности увођењем органске производње или успостављањем заштите географског порекла меда са Таре. , услед великог водног потенцијала, захваљујући богатој хидрографској мрежи, постоје и веома повољни услови за узгој рибе, првенствено пастрмке. На територији општине према најновијим подацима ради 23 рибњака који заузимају површину од 2,2 хектара, који осим узгоја поседују и линије за прераду рибе. Развој сточарства условљава и развој ратарства на територији општине Бајина Башта, која је претежно усмерена на задовољење сопствених потреба пољопривредних домаћинстава и која се углавном одвија у долинама реке Дрине. У 2017. години, према подацима основне одгајивачке организације, број уматичних крава, тј. крава које имају НВ број, износио је 1262, док број уматичених грла оваца износио је 1.129, од тога сјеничке расе 973, 114 расе Virtemberg и 42 расе Il de frans. У 2018. години према подацима основне одгајивачке организације, број уматичних крава, тј. крава које имају НВ број, износио је 1798 сименталске расе и 27 Холштајн расе, док број уматичених грла оваца износио је 3290, од тога сјеничке расе 2921, расе Virtemberg 260 и расе Il de frans 109. Број квалитетних приплодних грла говеда и оваца задњих година је у порасту што је последица субвенција које држава даје по уматиченом грлу.

Механизација, опрема и објекти: Идентично стању механизације Округа намењене обављању пољопривредне производње, је и стање механизације, опреме и објеката на територији општине Бајина Башта. У великом броју домаћинстава ради се о механизацији која је стара преко једне деценије и више. Мере програма подршке развоју пољопривреде, како оне локалног карактера тако и републичке у великој мери последњих година имају позитиван утицај на зановљење пољопривредне механизације и опреме, првенствено трактора и радних прикључних машина. Према подацима из Пописа пољопривреде из 2012. године на територији општине Бајина Башта од укупног броја газдинстава њих 2735 располаже са тракторском механизацијом, од чега 1722 газдинства располажу са двоосовинским трактор. Укупан број трактора на територији општине Бајина Башта износи 2875, од чега 1022 чине једноосовински, а 1853 двоосовински трактори. Од укупног броја трактора 95,58% чине трактори старији од десет година. Исти је случај када се посматрају појединачно једноосовински и двоосовински трактори. Број газдинстава који располаже са комбајнима износи 69, а укупан број комбајна је 73, од чега универзалних житних комбајна има 14, силажних комбајна 51, а преостали део, њих 8 чине остали комбајни. Што се тиче објеката намењених пољопривредној производњи доминирају објекти за смештај свиња и говеда, и то 3451 за свиње, а 3235 за говеда Објекти за смештај кокошака носила су заступљени у броју од 2516, а објекти за смештај остале стоке у броју од 2999. Од објеката за смештај пољопривредних производа на

газдинствима има 1357 кошева за кукуруз, 1053 амбара, 11 силоса. На територији општине Бајина Башта има 747 сушара и 61 објекат за силажу. На територији општине Бајина Башта према најновијим проценама има око 15 хладњача специјализованих за откуп малине. Пластеничка производња је заступљена на великом броју 673 пољопривредна газдинстава и то у броју од 839 објеката са укупним капацитетом од 91413 м². Стакленичка производња није развијена. По најновијим подацима са терена на територији општине Бајина Башта се налази свега два стакленика, укупног капацитета 500 м².

Радна снага: Према броју чланова и стално запослених на газдинству укупно има 5071 газдинстава, од тога 54,17%, односно 2747 представљају газдинстава са 1-2 члана, 37,03%, односно 1878 газдинстава са 3-4 члана, 8%, односно 406 газдинства са 5-6 чланова и нешто мање од 1%, односно 40 газдинстава представљају газдинства са 7 и више лица. Чланова газдинства и стално запослених на газдинству укупно има 13585 од тога 6286 жена (46,27%) и 7299 мушкараца (53,73%), на породичном газдинству је запослено укупно 13551, од тога 6282 су жене, што преведено у проценте износи 46,36%, а преосталих 53,64% односно 7269 чине мушкарци. На газдинству правног лица укупно има 34 запослених од тога 88,23% чине мушкарци а преостали удео, што у апсолутним вредностима износи свега 4, чине припаднице женске популације. У укупном броју носилаца газдинастава, њих 5037, свега 820, односно 16,28% чине жене, док преосталих 4217, односно 83,72% чине мушкарци. У укупном броју стално запослених на газдинству свих 100%, односно свих 8 чине мушкарци. Чланова породице и рођака који су обављали пољопривредну активност на газдинству има 8506 од тога 5462 жена и 3044 мушкараца. Годишње радне јединице ангажоване радне снаге на пољопривреди има 4537 од тога носиоца газдинстава 1885, а од тога 275 су жене. Чланова породице и рођака који су обављали пољопривредну активност на газдинству има свега 2398 од тога 1643 жена. Стално запослених на газдинству има 19 од тога су 2 жене. Што се тиче сезонске радне снаге и радне снаге под уговором има 235 радника. У вези са стручном спремом становништва у руралним подручјима и становништва која се бави пољопривредном производњом, њих 3502 има само пољопривредно искуство стечено праксом, 41 има курсеве из области пољопривреде, 26 има пољопривредну средњу школу, 1284 има другу средњу школу, 43 има пољопривредну вишу школу или факултет и на крају неку другу вишу школу или факултет има 175. Оних који су похађали курсеве о пољопривреди у 2012 године је 154. У укупном броју газдинстава од њих 5071, 2200 газдинстава обавља неку другу профитабилну делатност. Прерадом пољопривредних производа се бави 1982 газдинства, прерадом меса се бави 60, прерадом млека 985, прерадом воћа и поврћа 1549, 23 газдинства се бави узојем рибе, обрадом дрвета се бави 505, активности у шумарству има 68, у туризму 8, народној радиности 21. Према попису пољопривреде из 2012. године на територији општине старост чланова и стално запослених на пољопривредним газдинствима је у просеку мања од 51 годину. .

Структура пољопривредних газдинстава: На територији општине Бајина Башта укупно има 5071 пољопривредно газдинство, од тога 3563 су регистрована пољопривредна газдинства. Учешће газдинстава у укупном броју домаћинстава на подручју општине Бајина Башта је 63,64 %. Површина пољопривредног земљишта на територији општине Бајина Башта износи 28928,23 ха. Просечна величина пољопривредног газдинства је 2,8 ха. Као што се види на графикону 7 број регистрованих пољопривредних газдинстава до 5 ха износи 2303 или у релативним бројевима 64,63%. 1232 регистрована газдинства су величине од 5 до 20 ха, што у процентима износи 34,57 %, од 20 до 100 ха је свега њих 28 или 0,78 %. Газдинстава величине преко 100 ха на територији општине Бајина Башта нема. Према величини коришћеног пољопривредног земљишта од 5071 газдинства без земљишта је 40 газдинстава, мање од 1 ха је 1299 газдинстава, између 1 и 2 ха је 924 газдинства, од 2 -5 ха је 1774 и од 5-10 ха је 842 газдинства. Број условних грла газдинства је 11682 грла на 4082 газдинства, од тога мање од 4 УГ има 4309 газдинстава, од 5-9 УГ 664, 10-14 УГ 79, од 15-19 УГ 6, од 20-49 УГ 12 газдинстава.

Производња пољопривредних производа: Главни проблем општине Бајина Башта који се тиче масовније производње пољопривредних производа су уситњеност парцела и недовољна едукација произвођача, који не примењују у довољном обиму агротехничке мере. Застарела механизација такође представља проблем који лошијом обрадом земљишта доводи до мањег приноса. Због конфигурације терена на територији општине што се тиче биљне производње најзаступљенији су кукуруз, пшеница, јечам, луцерка и кромпир. Заступљене су и друге биљне врсте али су то у мањим површинама и за сопствене потребе. Просечан принос по ха кукуруза је 5т; принос пшенице је око 3 т; просечан принос јечма по ха је 2,8 т; просечан принос луцерке по ха је 7 т; и просечан принос кромпира је око 15 т. Воћарство је заступљено у следећим културама: Засади под шљивом дају просечан принос од око 10 т по

ха; малина у просеку даје принос од 10т по ха; купина у просеку даје принос од око 7 т. Од сточарства најзаступљенији су говедарство, овчарство, пчеларство и рибарство. Говедарство је заступљено у планинским пределима, а број по домаћинство је око 1- 10 грла, овчарство је заступљеније и број по фарми се креће од 10-100 грла просечно око 50 грла. Пчеларство је заступљено и у даљем је развоју, због непостојања тешке индустрије и доброг простора за испашу пчела. Због добрих карактеристика водне мреже на нашој територији има око 23 пастриска рибњака, планинске реке и чиста не загађена вода су предуслов да се из наших рибњака производи квалитетна риба. За бављење органском производњом постоје изванредни услови али за сада није заступљена та врста производње. Постоје земљишта која никада до сада нису третирана агрохемијским средствима. Бајина Башта је изузетно богато лековитим биљем и шумским плодовима(шумске јагоде, купине, малине, боровнице, гљиве и сл.) који се прикупљају и обрађују спорадично и неорганизовано, без довољно обуке и контроле. Од прерађивачких капацитета у области пољопривредне производње најзаступљенија је прерада ракије и млека док у другим сегментима пољопривреде скоро да је и нема и углавном се своди за потребе индивидуалних газдинстава.

Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника:Задружни савези, привредне коморе, струковне организације по правилу би требало да буду, носници развоја пољопривреде и руралног развоја, с тим да због неусклађености пословања са савременим трендовима и неспремности за извршавање одређених, неопходних функционалних реформи, то нису и немају тај значајан допринос у унапређењу пољопривреде и руралног развоја. Удруживање пољопривредника је веома значајно за нашег пољопривредника, међутим, историјски посматрано, у комунистичком и социјалистичком периоду, држава је снажно подстицала формирање земљорадничких задруга које су биле основане на принципима државне имовине, затим период санкција и трансформације привредног и економског система који је довео до гашења многих таквих задруга, доводи нас до релативно скромног броја земљорадничких задруга које и даље функционишу на принципима друштвене својине, те су реформе у овом сегменту и те како потребне. Земљорадничке задруге са друштвеном својином имају велике проблеме у процесу добијања кредита за унапређивање пољопривредне производње, те је неопходна трансформација и решавање питања имовине. Глобални проблеми са којима се суочавају земљорадничке задруге у Јесу: неадекватна законска регулатива, нерешено питање задружне имовине, непостојање мера фискалне политике и других видова подршке задругама као специфичном облику пословања, мали обртни капитал и немогућност аплицирања за кредитна средства, непознавање основних задружних начела, лоши капацитети управљања у задругама. Иако посматрамо модерно задругарство у Европи које подразумева форму акционарског друштва које је изузетно профитно оријентисано у циљу остваривања профита за своје задругаре, због својевременог краха, данас постоји бојазан свих пољопривредника да се на било који начин удружују. Међутим, без удруживања нема ни опстанка пољопривредника, те је то један од основних мотива којим се проактивни пољопривредници данас воде. Ипак, у Србији данас постоје и тзв. „модерне задруге“, међутим, основна препрека на том путу јесте неспособност државе да већ годинама у назад донесе Закон који би решио питање организовања земљорадничких задруга и решио питање задружне имовине што је предуслов њиховог развоја. На територији општине Бајина Башта последњих десет година је приметан интензивнији тренд оснивања различитих званичних, правних форми удруживања пољопривредних произвођача из различитих области. Од шест регистрованих удружења из области пољопривреде на територији општине Бајина Башта, сви су активни по статусу и по делатности. Ту се убрајају: Удружење произвођача јагодастог воћа „Малина ББ“ Удружење „ Дрински сименталац“, Удружење произвођача боровнице „ББ Боровница“, Удружење пчелара „Полен“, Удружење пчелара „Оморика“, Удружење пчелара „Тара“, Удружење жена „Тарске орхидеје“. Земљорадничке задруге добијају све више на значају посебно у текућој години првенствено захваљујући Мерама подршке Владе Републике Србије које су усмерене на оснаживање постојећих и формирање нових земљорадничких задруга а са цињем унапређења живота руралног становништва и оживљавање села, кроз враћање становништва из урбаних у руралне средине.

Трансфер знања и информација: Успостављање одрживих институција, правила и политика који гарантују равнопараван приступ капиталу пре свега земљишту, води, шумама, технологијама, тржишту роба, финансијском тржишту и другим сервисима и који допуштају руралном становништву партиципацију у одлучивању, предуслов су ефикасног и одрживог трансформисања руралних подручја. Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Србије обавља послове државне управе који се односе на: стратегију и политику развоја пољопривреде и прехрамбене индустрије,

предлагање законских и подзаконских akata, анализу производње и тржишта пољопривредних производа, билансе пољопривредно-прехрамбених производа и систем робних резерви основних пољопривредно-прехрамбених производа, рурални развој, стручне пољопривредне службе, предлагање системских решења и мера заштите при увозу пољопривредних и прехрамбених производа, стварање услова за приступ и реализацију пројеката из делокруга Министарства који се финансирају из средстава пред-приступних фондова ЕУ, донација и других облика развојне помоћи, мере подстицаја за унапређење пољопривредне производње, управљање пољопривредним земљиштем у државној својини, функционисање тржишта, стратегију и политику развоја трговине, унутрашњу трговину, промет робе и услуга и друге послове унутар органа Управе за ветерину, Управе за заштиту биља, Републичке дирекције за воде и Управе за шуме који су у саставу Министарства. Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде је 2007. године успоставило Мрежу за подршку руралном развоју у циљу ујединаченог и убрзаног развоја руралних подручја у Србији, кроз ангажовање, изградњу и унапређење капацитета локалних заједница, као и обезбеђења двосмерног протока информација између централног и локалног нивоа. Основни циљеви Мреже за подршку руралном развоју су јачање постојећих и развој нових руралних потенцијала, организовање ефикасног и благовременог система прикупљања информација и података који су од кључног значаја за програмирање, мониторинг и евалуацију мера руралног развоја, унапређење вертикалне и хоризонталне размене информација, идентификовање локалних актера и стејхолдера, као и подршка локалним и регионалним иницијативама усмереним ка руралном развоју, побољшање услова за развој руралних подручја у Србији, унапређење животног стандарда, као и успостављање адекватних услова за креирање нових радних места. Током свих година уназад, ове канцеларије пролазиле су различите обуке како би обезбедиле адекватне техничке, кадровске и стручне капацитете неопходне за спровођење LEADER пројекта ЕУ. Рад Мреже за подршку руралног развоја доминантно финансира Министарство надлежно за пољопривреду. Пренос знања, корисних информација и примера добре праксе на територији општине Бајина Башта је у надлежности Пољопривредне саветодавне и стручне службе Ужице (ПСС Ужице). Ова пољопривредна саветодавна служба, као део Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде поред општине Бајина Башта покрива и све остале локалне самоуправе Златиборског округа, са изузетком Ариља које покрива саветодавна служба из Чачка. Суштински задатак ПСС-а јесте унапређење пољопривредне производње, кроз трансфер знања и модернизацију производње кроз увођење новог, модернијег сортимента, као и нових раса стоке који задовољавају потребе савременог тржишта. Сарадња са Пољопривредном службом из године у годину се унапређује. Иако је доста урађено у овом сегменту у протеклим годинама, ипак је неопходно обезбедити веће капацитете стручних пољопривредних служби, на принципима одрживости. У исто време је неопходно обезбедити и већи спектар и квалитет услуга који се пружа пољопривредним произвођачима како би саме службе на тржишту заузеле бољу позицију и на тај начин повећали приходе од рада у тржишним условима чиме ће се обезбедити већа одрживост самог пројекта. Поред ПСС Ужице подршку развоју пољопривреде на територији општине Бајина Башта пружа и канцеларија за пољопривреду при Општинској управи. У зимским месецима када су пољопривредни радови на морувању, представници ове локалне канцеларије у сарадњи са релевантним пољопривредним институцијама организују обуке, предавања, радионице на актуелне теме из области воћарства, сточарства и других области пољопривреде. Предавачи који држе обуке су из реномираних институција из области пољопривреде као што су Пољопривредни факултет Земун, Пољопривредни факултет Нови Сад, Институт за воћарство Чачак, Институт за крмно биље из Крушевца и сл. Обуке и радионице које се организују на територији општине се раде у складу са потребама као и у складу са интересовањем пољопривредних произвођача из овог подручја. Пољопривредно образовање у Републици Србији је на незавидном нивоу и поред шест факултета и низа специјализованих институција које се баве питањима из области пољопривреде. Сам трансфер знања од истраживача према пољопривредном произвођачу је генерално на ниском нивоу. Поменута проблематика захтева јачање и развијање пољопривредних стручних служби како би се на адекватан начин пољопривредници информисали о новим технологијама које је неопходно применити у процесу производње и прераде. Целокупни систем образовања у пољопривреди је под надлежношћу Министарства за просвету и науку које је одговорно за формулисање и спровођење програма образовања, с тим да се у протекле две деценије питање примене савремене технологије у пољопривреди запостављало. Поред шест факултета, постоје и две више школе као и низ средњих школа које се баве питањима пољопривреде. Наставне програме у средњим и високим школама треба усмерити на интердисциплинарни приступ који ће омогућити усвајање нових знања из области тржишта (управљање, планирање, комерцијално пословање, маркетинг), очувања сеоског подручја и његова интеграција у савремене друштвене токове (информатичка, еколошка, социолошка,

хуманистичка знања). Врло је битно извршити одређене реформе како би се ниво знања у области пољопривреде подигао на виши ниво. Додатни вид подршке представљају и локалне радио станице и локална телевизија које прате спроведене активности и пружају информације и обавештења из области пољопривреде.

Програм мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја

ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА И ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА

Табела 1. Мере директних плаћања

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Регреси	100.1	1.000.000,00	1.500,00	0	0,00	0,00
	УКУПНО		1.000.000,00				

Табела 2. Мере кредитне подршке

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 3. Мере руралног развоја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава	101	10.650.000,00	70	200.000,00	0,00
2	Економске активности у циљу подизања конкурентности у смислу додавања вредности кроз прераду као и на увођење и сертификација система безбедности и квалитета хране, органских производа и производа са ознаком географског порекла на газдинствима	304	200.000,00	100	0,00	0,00
	УКУПНО		10.850.000,00			

Табела 4. Посебни подстицаји

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Подстицаји за промотивне активности у пољопривреди и руралном развоју	402	150.000,00	0,00	100	0,00	0,00
	УКУПНО		150.000,00				

Табела 5. Мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, мера кредитне подршке, мера руралног развоја и посебних подстицаја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 6. Табеларни приказ планираних финансијских средстава

Буџет	Вредност у РСД
Укупан износ средстава из буџета АП/ЈЛС планираних за реализацију Програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја (без пренетих обавеза)	12.000.000,00
Планирана средства за директна плаћања	1.000.000,00
Планирана средства за кредитну подршку	0,00
Планирана средства за подстицаје мерама руралног развоја	10.850.000,00
Планирана средства за посебне подстицаје	150.000,00
Планирана средства за мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, кредитне подршке и у оквиру мера руралног развоја	0,00
Пренете обавезе	0,00

Циљна група и значај промене која се очекује за кориснике: Циљна група овог програма су регистрована пољопривредна газдинства са територије општине Бајина Башта, њихови носиоци и чланови пољопривредног газдинства, незапослени са евиденције Национална службе за запошљавање, Удружења која се баве пољопривредном производњом, предузетници и правна лица, са посебним освртом на пољопривредна газдинства чији су носиоци лица млађа од 40 година. Општина Бајина Башта овим програмом, односно дефинисаним мерама допринеће модернизацији производње и повећању продуктивности газдинстава, смањењу производних трошкова, повећању квалитета производа, хигијене и безбедности хране, увођењу нових технологија и иновација као и што бољој едукацији пољопривредних произвођача и размени искуства са пољопривредним произвођачима из други округа и региона, што је основ за успешну пољопривредну производњу. У складу са природним потенцијалом, повољан географски положај и климатски услови, здрава еколошка средина, као и задовољавајући ресурси за развој, пре свега сточарства и воћарства и потребама самих произвођача настојимо да, кадровским и пословним решењима и финансијском подршком расположивим буџетским средствима за ову намену, омогућимо стварање повољних услова за развој пољопривреде. У Стратегији одрживог развоја општине Бајина Башта 2013-2023. године, пољопривреда и мере наведене у Програму, препознати су као један од основних стратешких праваца развоја наше општине. У 2016. години општина Бајина Башта узела је учешће у формираном Одбору за рурални развој заједно са осталим општинама Златиборског округа. Уз координацију Регионалне Развојне Агенције „Златибор“ из Ужица 2019. године израђена је Стратегије развоја пољопривреде и руралног развоја општине Бајина Башта за временски период од 5 година, тј. 2019-2024. Локална самоуправа настоји да активира пољопривредне произвођаче на удруживање и пружи неопходну помоћ при њивом организовању, информисаности уз подршку пољопривредних служби и релевантних институција, са циљем лакшег и сигурнијег приступа тржишту. Циљ наведених мера је подизање продуктивности и ефикасности пољопривредне производње, а тиме и квалитета живота корисника мера.

Информисање корисника о могућностима које пружа Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја: Информисање потенцијалних корисника о мерама које су дефинисане Програмом локалне самоуправе вршиће се: - путем штампаних обавештења која ће бити истакнута на огласним таблама Општинске управе и месних заједница, - посредством председника месних заједница, - путем локалних телевизија и радија, - давањем информација у самој

Канцеларији за пољопривреду Општинске управе општине Бајина Башта усменим и телефонским путем, - путем мрежних оператера - слањем СМС порука, - путем сајта општине Бајина Башта на коме ће бити објављене информације које се односе на Програм подршке за спровођења пољопривредне политике и политике руралног развоја у 2021. години.

Мониторинг и евалуација: Одељење за послове урбанизма, грађевинарство, имовинско-правне, инспекцијске и комуналне делатности Општинске управе општине Бајина Башта - Канцеларија за послове пољопривреде и водопривреде бр. 19, извршиће праћење реализације Програма тако што ће статистички обрадити (пописати) податке који су показатељи ефикасности програма и извршити контролу на пољопривредном газдинству и том приликом анкетирати кориснике мера Програма. Ти показатељи се односе на: - измене и побољшање расног састава кроз широку примену вештачког осемењавања, - набављену пољопривредну механизацију и опрему у области воћарства, сточарства и ратарства, - набавку квалитетних приплодних грла, - подизање нових вишегодишњих засада воћака, - подстицање развоја органске производње, - успостављање и јачање удружења у области пољопривреде, - подршку за заштиту географског порекла производа и увођење система квалитета, - подизања нивоа знања у области воћарске и сточарске производње као доминантних грана пољопривреде на територији наше општине. Путем анкета корисника средстава из Програма извршиће се анализа која ће показати колико су спроведене мере допринеле побољшању квалитета пољопривредне производње и мотивацији становништва за бављење пољопривредом. Спроведена је примена компјутерског програма за евиденцију пољопривредних субвенција и регистрованих пољопривредних произвођача са територије општине Бајина Башта што у великој мери олакшава рад ове службе, и обезбеђује далеко прецизније и детаљније податке о стању пољопривреде и потребама побољшања истог кроз дефинисане мере овог Програма.

II. ОПИС ПЛАНИРАНИХ МЕРА

2.1. Назив и шифра мере: 100.1 Регреси

2.1.1. Образложење: На територији општине Бајина Башта доминира сименталска раса говеда која са домаћим шареним говечетом у типу сименталца чини око 99 % од укупног броја говеди, а само мали проценат чини раса колштајн. Обзиром на веома повољне географске, климатске и остале услове који се односе и на велику заступљеност ливада и пашњака и дугу традицију гајења говеда, сточни фонд у погледу бројности на индивидуалним пољопривредним газдинствима, осцилира. Овом производњом доминирају мали произвођачи и општи проблем представља одрживост ове производње као и низак генетски потенцијал говеда, тако да је регресирање вештачког осемењавања крава семеном елитних бикова препознато као мера која ће утицати на побољшање расног састава у говедарству, а у складу са Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју („Сл. гласник РС“, бр.10/13, 142/14 и 103/15) којим је дефинисано да ЈЛС могу да утврђују мере које се односе на директна плаћања, а у оквиру њих и регресе за репродуктивни материјал и то за вештачко осемењавање, Стратегијом пољопривреде и руралног развоја 2014-2024, Стратегијом одрживог развоја општине Бајина Башта 2013-2023 и Стратегијом пољопривреде и руралног развоја општине Бајина Башта 2019-2024, године. Поред тога наведена мера, кроз побољшање расног састава говеда, доприноси и повећању производње и квалитета млека, по питању присуства бактерија и броја соматских ћелија у њему, а на тај начин и до повећане мотивисаности пољопривредника да сачувају грла у производном запату и да почну да повећавају њихов број. На територији општине Бајина Башта укупно има 4921 грла говеди, од чега 2998 крава. Од прерадних капацитета, на подручју општине, постоји „Млекара Спасојевић“ у месту Црвица, недалеко од Бајине Баште, која врши откуп и прераду млека која је урађена по стандардима ЕУ, капацитета 30.000 литара, која дневно откупљује и до 18 тона млека и велику пажњу поклања не само количини већ и квалитету млека што такође указује на оправданост мере регресирања вештачког осемењавања крава.

2.1.2. Циљеве мере: Општи циљеви: - Унапређење генетског потенцијала тј. побољшање расног састава говеда, које ће добринети повећању квалитета и квантитета млека и меса, као и контролисана репродукција говеда, -Повећање производње и побољшање продуктивности и квалитета производа, смањење трошкова производње, раст конкурентности уз прилагођавање захтевима домаћег и иностраног тржишта.

2.1.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Није применљиво обзиром да није усвојен Национални програм за пољопривреду Републике Србије..

2.1.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници су физичка лица - носиоци породичног пољопривредног газдинства у активном статусу са пребивалиштем и узгојем на територији општине Бајина Башта, уписана у Регистар пољопривредних газдинстава, која ће активности реализовати на подручју општине Бајина Башта.

2.1.5. Економска одрживост: За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања.

2.1.6. Општи критеријуми за кориснике: Регистрована пољопривредна газдинства са активним статусом са пребивалиштем на територији општине Бајина Башта, уписана у Регистар пољопривредних газдинстава и која грла узгајају на подручју општине Бајина Башта. - Да је животиња која је предмет захтева обележена и регистрована у складу са законом којим се уређује ветеринарство, - у Регистру имају пријављен одговарајући сточни фонд (податке о врсти животиња и броју газдинства (ХИД) на којима се држе или узгајају, - Грла морају бити у власништву носиоца или члана регистрованог пољопривредног газдинства. - Услуге реализоване у току новембра и децембра месеца претходне године и у току календарске 2021. године, ће се сматрати прихватљивим за надокнаду трошкова. - У току једне календарске године, регистрована пољопривредна газдинства имају право само на прво вештачко осемењавање јуница и крава.

2.1.7. Специфични критеријуми: Нема, за реализацију ове мере корисник је у обавези да испуни само опште критеријуме.

2.1.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
100.1.1	Регрес за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање)

2.1.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1		не	

2.1.10. Интензитет помоћи: Регресирање вештачког осемењавања јуница и крава вршиће се у фиксном износу од 1.500,00 динара по грлу.

2.1.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број пољопривредних газдинстава која су остварила регрес за вештачко осемењавање крава
2	Број осемењених грла
3	Број нових грла која су резултат мере

2.1.12. Административна процедура: Мера ће бити спроведена од стране Општинске управе општине Бајина Башта - Одељења за послове урбанизма, грађевинарства и имовинско-правне послове, Канцеларија бр.19 - за послове пољопривреде и водопривреде. Након доношења Одлуке о расподели средстава, инвестиција која ће се финасирати у оквиру ове мере ће се спроводити кроз Јавни позив или Конкурс за подношење захтева са прецизираним условима и неопходном документацијом уз спровођење што боље информисаности. Достављени захтеви ће бити административно проверени од стране Канцеларија за послове пољопривреде и водопривреде бр.19 у погледу комплетности и административне усаглашености и прихватљивости у складу са општим критеријумима за ову меру. Захтеви се подnose на обрасцу који прописује надлежни орган, а који садржи основне податке подносиоца захтева (име и презиме, адреса и место становања, број пољопривредног газдинства, идентификациони број газдинства (ХИД), контакт телефон, број текућег рачуна код пословне банке, број ушне маркице осемењеног грла и број осемењених грла). Детаљне административне провере се спроводе пре одобравања захтева у смислу утврђивања потпуности захтева, испуњености услова и комплетности тражене документације. Захтеви који се поднесу комплетни, благовремено и у складу са условима Конкурса ће бити исплаћени по редоследу њиховог пристизања до утрошка расположивих средстава. Исплата ће се вршити уплатом средстава на текући рачун корисника средстава.

2.2. Назив и шифра мере: 101 Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава

2.2.1. Образложење: Према попису пољопривреде из 2012. године, од укупног броја од 2948 трактора и комбајна регистрованих и пописаних на територији општине Бајина Башта, 2815 је старије од 10 година. Спровођење ове мере у претходним годинама указало је да је највећа потреба пољопривредних газдинстава за обновом пољопривредне механизације и опреме. Што се прикључних машина тиче, према попису пољопривреде из 2012. године на територији општине Бајина Башта налази се 7159 прикључних машина. Више од 70% ових прикључних машина је старије од 10 година. За регресирање набавке механизације у претходне две године у општини Бајина Башта поднето је 550 захтева што указује на потребу за овим видом подршке и потребу повећања износа одређеног за спровођење ове мере којом се настоји да се тренутно стање, по питању старости механизације, ублажи. Обзиром да техничко-технолошка опремљеност пољопривредног сектора захтева значајније инвестиције у модернизацију производње пољопривредних газдинстава, као и опрему, технологију и јачање производног ланца ова

мера је препозната и у Стратегији одрживог развоја општине Бајина Башта 2013-2023 и у складу са Стратегијом пољопривреде и руралног развоја општине Бајина Башта 2014-2024. Преглед по секторима: Сектор: Млеко Сектором доминирају мали произвођачи, одржива и делимично одржива газдинства. На територији општине Бајина Башта укупан број грла говеда је 4921, а од тог броја крава је 2998. Општи проблем представља низак ниво квалитета произведеног млека и низак ниво производње по крави, што доводи до непрофитабилног пословања произвођача. Већа газдинства се суочавају са лошом технологијом у исхрани животиња, недостатком напредног генетског узгоја и лошим условима држања стоке. Побољшање начина складиштења и хлађења млека, као и развој производа са додатом вредношћу су начини на који се може побољшати конкурентност и квалитет производа. Сектор: Месо Бајина Башта је у ранијем периоду била препозната као велики произвођач и одгајивач, пре свега, јунади за тов. Данас се овај сектор углавном своди на већи број малих мешовитих фарми које производе млеко и месо што је довело до пада производње меса, а поред тога ове фарме нису специјализоване, не користе правилно пашњаке и квалитет коришћене сточне хране није задовољавајући, неодговарајућа је технологија исхране, као и услови смештаја животиња. Интервенције у оквиру ове мере ће бити усмерене на подршку сектору у набавци и опремању како би се нове и постојеће фарме специјализовале у производњи меса пре свега у гајењу говеда, оваца и свиња, а уједно се и задовољили национални прописи и приближили стандардима ЕУ у области добробити животиња и заштите животне средине. Сектор: Воће, грожђе и поврће Иако ова газдинства карактерише специјализована производња, кључни проблем овог сектора је уситњеност поседа. Од укупно 2888 ха под воћем на територији општине Бајина Башта, плантажних засада је на 1198 ха, а екстензивних на 1690 ха. Од воћних врста доминира шљива и малина, са све већом тенденцијом повећања површина под култивисаном високожбунастом боровницом. У складу са условима које диктира тржиште долази постепено и до промене у сортименту постојећих воћних врста које се гаје. Такође, високи трошкови производње и немогућност утицаја на цене доводе до високог нивоа профита, а самим тим и до немогућности инвестирања у нове капацитете. Низак степен образовања и стручне оспособљености ствара потешкоће када је реч о правилној употреби савремене опреме и коришћењу инпута, сортирању, паковању и складиштењу, примени савремених метода за наводњавање, што резултира проблемом у ланцу прераде воћа, грожђа и поврћа обзиром да фабрике не добијају довољне количине високо квалитетних производа. Сектор: Остали усеви (житарице, уљарице, шећерна репа) На територији општине Бајина Башта приноси већине усева су нижи у односу на просек ЕУ земаља услед ограничене употребе минералних ђубрива и сертификованог семена, пре свега због недостатка финансијских средстава, технолошке заосталости и неефикасног система трансфера технологије. Осим тога техничка опремљеност газдинства, односно механизација која се користи у ратарству је застарела, посебно у области заштите животне средине. У складу са горе наведеним проблемима, постоји потреба да се кроз ову меру утиче на повећање приноса и побољшање агро-технологије, као и модернизацију производње. Од житарица доминирају пшеница и кукуруз који се гаје претежно у долини реке Дрине и количине које се произведу углавном подмирују потребе пољопривредних газдинстава за исхрану стоке. Сектор: Пчеларство - Пчеларство представља пољопривредну делатност која је задњих година веома примамљива за пољопривредне произвођаче и која почиње да се тржишно усмерава у правцу прихватања услова и стандарда ЕУ. На територији општине Бајина Башта регистровано је три Удружења пчелара: Удружење пчелара «Оморика», Удружење пчелара «Полен» и Удружење пчелара «Тара». Према Попису пољопривреде 2012. године на територији општине Бајина Башта има 6508 кошница пчела. У задње време општина Бајина Башта одржала је пар састанака са члановима наведених Удружења на тему заштите географског порекла меда са подручја Националног парка Тара чије подручје обилује посебном и изузетном флором и великим бројем медоносних биљака, а које су присутне само на овом подручју. Мера инвестиције у физичка средства пољопривредних газдинстава подржава мала и средња пољопривредна газдинства у циљу унапређења процеса производње, продуктивности, конкурентности као и технолошког оспособљавања газдинстава, а све ради постизања веће економске ефикасности, веће оријентисаности ка тржишту и дугорочне одрживости.

2.2.2. Циљеви мере: Општи циљеви: - Стабилност дохотка пољопривредних газдинстава, повећање производње и побољшање продуктивности и квалитета производа; - Смањење трошкова производње; - Унапређење техничко-технолошке опремљености и одрживо управљање ресурсима и заштите животне средине; - Раст конкурентности уз прилагођавање захтевима домаћег и иностраног тржишта; - Усклађивање са правилима ЕУ, њеним стандардима, политикама и праксама. Специфични циљеви по секторима: Сектор: Млеко - Повећање ефикасности, конкурентности и одрживости производње млека

2.2.7. Специфични критеријуми: Сектор млеко: - Прихватљиви корисници за меру 101.1., а у вези инвестиција у оквиру ове мере пошифром 101.1.1. за набавку квалитетних приплодних грма млечних овца које су познате порекла и под контролом основне отајивачке организације: су регистрована пороприредна газдинства која на крају инвестиције у свом власништву, односно у власништву члана РПВ морају имати минимум 3 до максимум 100 квалитетних приплодних грма говеда одговарајуће организације којој то газдинство припада. Прихватљиви корисници су РПВ која су извршила набавку квалитетних женских приплодних грма млечне и комбиноване расе говеда старости од 12 до 36 месеци у моменту издавања рачуна о набавци. За предмет инвестиције користи се изазивачка права на свом газдинству тј. да је не отуђи са свом газдинства 3 године од момента остваривања права на субвенцију. У случају умињања или приплодног клана квалитетног приплодног грма, корисник подносија

2.2.6. Општи критеријуми за кориснике: Корисник мора бити уписан у Регистар пороприредних газдинства као носилац регистрованог пороприредног газдинства које се налази у активном статусу; - Да има пребивалиште и да обавља производњу на територији општине Бајина Башта; - Да је измирио обавезе по основу локалних јавних прихода на дан издавања Уверења. - Да у Регистру има пријављен отговарајући сточни фонд (податке о врсти животиња и броју газдинства (ХИД) на којем се држе или узгајају). - Да у Регистру има уписане пороприредно земљиште под производном биљних култура за неку другу основу, осим подстицаја којим се уредује кредитна подршка регистрованим пороприредним газдинствима, потписивање изјаве да не постоји захтев за исто улагање у другим јавним фондовима; - Да је предметну инвестицију за коју подноси захтев у потпуности реализовао у периоду од 01. јануара 2021. године по дана подношења захтева за исплату подстицаја. - Да вредност инвестиције за коју се подноси захтев за остваривање права на подстицаје не може бити мања од 15.000,00 укупачујчи и ППВ, а износ појединачног рачуна мора бити једнак или већи од 1.000,00 динара укупачујчи и ППВ. - Да може користити субвенције за више инвестиција из истог или различитих сектора и остварити повраћај средстава до 200.000,00 динара по газдинству. - Да подносилац захтева може поднети један или више захтева за подстицаје, с тим да тај захтев може обухватити један или више различитих прихватљивих инвестиција у оквиру мера руралног развоја. - Да подносилац захтева захтева не представљају повезана лица у смислу Закона којим се уредују јавне набавке.

2.2.5. Економска одрживост: Подносилац захтева не мора да докаже економску одрживост инвестиције у 2021. години кроз бизнис план.

2.2.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници мере су физичка лица носиоци регистрованог пороприредног газдинства са активним статусом у складу са Правилником о упису у Регистар општине Бајина Башта. и основан регистрације са пребивалиштем и производном на територији пороприредних газдинства

2.2.3. Беза мере са националним програмима за рурални развој и пороприреду: Није применљиво обзиром да није усвојен Национални програм за рурални развој Републике Србије.

у области заштите животне средине. која се баве пчеларском производњом; Повећање степена запослености у сектору; Доставање стандарда Сектор: Пчеларство - Повећање производње пчеларских производа; Повећање прихода у домаћинствима шећерна репа) - Унапређење стања механизације на газдинствима; Повећање наводњавањих површина; кап, повећање површина под противградном мрежом и др. Сектор: Остали усевни (житарице, уљарице, Повећање површина под интензивним засадима; Повећање наводњавањих површина системом кап по Воће, грмље и поврће -Побољшање квалитета машина и опреме ради смањења губитака након бербе; Побољшање квалитета и конкурентности производа кроз инвестиције у опрему и објекте. Сектор: Доставање стандарда у области добробити и здравља животиња, хигијене и заштите животне средине; меса говеда, коза, оваца и свиња у складу са националним стандардима; Повећање уљача тојних раса; производње меса на малим и средњим газдинствима (говеда, овце, козе и свиње); Унапређење квалитета инфраструктуре и опреме. Сектор: Месо - Повећање ефикасности, конкурентности и одрживости праксе, као и прилагођавање производа захтевима савременог тржишта; Унапређење производне микробиолошком погледу (смањење броја бактерија и соматских ћелија); Усвајање добре пороприредне путем пилењих инвестиција на малим и средњим газдинствима; Повећање квалитета млека, нарочито у

није дужан да врати подстицајна средства ако у року од 60 дана од дана угинућа или принудног клања исто пријави и достави доказ издат од стране надлежне ветеринарске службе, а у супротном је дужан да врати новац добијен по основу субвенције за предметно грло са каматом и одузимањем права за коришћење подстицаја по основу субвенција у периоду од 3 године. Добављач и подносилац захтева не смеју представљати повезана лица у смислу Закона којим се уређују јавне набавке. Корисник субвенције за ову инвестицију може поднети захтев за максимално 2 грла. - Прихватљиви корисници, за меру 101. 1. , а у вези инвестиција у оквиру ове мере под шифром : 101.1.3., 101.1.5., 101.1.8., 101.1.9., 101.1.10., 101.11., 101.1.12. и 101.1.13. су: Пољопривредна газдинстава која у свом власништву, односно у власништву члана РПГ поседују од 1 до 19 млечних крава; - Прихватљиви корисници, за меру 101. 1, а у вези инвестиције под шифром: 101.1.17. - набавка нових машине и опрема за наводњавање усева су: Пољопривредна газдинстава која у свом власништву, односно у власништву члана РПГ поседују максимално 100 млечних крава. Да механизацију и опрему које су предмет субвенционисања не отуђе наредне 3 године од момента остваривања права на субвенцију. Сектор месо: Прихватљиви корисници за меру 101.2., а у вези инвестиција у оквиру ове мере под шифром: 101.2.1 .су пољопривредна газдинства која: -У случају када се ради о набавци квалитетних приплодних животиња тј. двисака и овнова, на крају инвестиције поседују у свом власништву, односно у власништву члана РПГ: 10-300 квалитетних приплодних грла оваца што доказују Потврдом о броју женских приплодних грла оваца издата од стране Основне одгајивачке организацијекојој то газдинство припада -Купе мушка приплодна грла оваца старости од 6 до 36 месеци; -Чији је носилац власник животиње која је предмет захтева или је власник животиње члан пољопривредног газдинства подносиоца захтева; -Мушка приплодна грла оваца која су предмет захтева користе за даљу репродукцију на свом газдинству најмање 2 године од момента предаје захтева. - Ако је из оправданих разлога неопходно уклањање, отуђење грла да се правда адекватном документацијом без повраћаја средстава на име коришћене субвенције; - Корисник мере дужан је да приликом отуђења обавести даваоца субвенције о уклањању, отуђењу тј. промени над власнишвом предметног грла у противном сноси санкције и то враћањем новчаног износа по основу субвенције са каматом као и одузимањем права за коришћење подстицаја по основу субвенција у периоду од 3 године; - Грла која су предмет подстицаја морају бити познатог порекла и под контролом основне одгајивачке организације; - Добављач и подносилац захтева не смеју представљати повезана лица у смислу Закона којим се уређују јавне набавке. Корисник субвенције за ову инвестицију може поднети захтев за највише 2 грла. - Прихватљиви корисници за меру 101.2., а у вези инвестиција у оквиру ове мере под шифром: 101.2.5., 101.2.10., 101.2.11., 101.2.14. и 101.2.18. су: - Пољопривредна газдинстава која у Регистру објеката у складу са Правилником о регистрацији, односно одобравању објеката за узгој, држање и промет животиња («Службени гласник РС», бр.36-2017) имају регистроване објекте са капацитетима за тов/узгој: мање од 20 јунади и/или мање од 150 грла приплодних оваца/коза и/или мање од 30 приплодних крмача и/или мање од 100 товљеника свиња у турнусу. Да опрему и механизацију које су предмет субвенционисања не отуђе наредне 3 године од момента остваривања права на субвенцију. Сектор - Воће, грљће и поврће: - Прихватљиви корисници за меру 101.4., а у вези инвестиција у оквиру ове мере под шифром: 101.4.1. су пољопривредна газдинства која: - у случају подизања нових или обнављања постојећих (крчење и подизање) производних (са наслоном) и матичних засада воћака и винове лозе, имају, на крају инвестиције: 01-50 ха јагодастих врста воћака и хмеља, 0,3-100 ха другог воћа, 0,2-100 ха винове лозе, - су подигла засаде воћа у јесен 2020. године или на пролеће 2021. године. - Прихватљиви корисници за меру 101.4., а у вези инвестиција у оквиру ове мере под шифром: 101.4.2. су: - пољопривредна газдинства, која на крају инвестиције имају у свом власништву мање од 0,5 ха пластеника или мање од 3 ха производње поврћа на отвореном простору. - Прихватљиви корисници за меру 101.4., а у вези инвестиција у оквиру ове мере под шифром: 101.4.3., 101.4.4., 101.4.19., 101.4.20., 101.4.21., 101.4.23., 101.4.24. и 101.4.28. су: - пољопривредна газдинстава која имају мање од 2 ха јагодичастог воћа и хмеља; односно мање од 5 ха другог воћа, односно 0,1-50 ха цвећа, односно 0,2-100 ха винове лозе. Да опрему и механизацију које су предмет субвенционисања не отуђе наредне 3 године од момента остваривања права на субвенцију. Сектор - Остали усеви (житарице, уљарице, шећерна репа): - Прихватљиви корисници, за меру 101. 5. , а у вези инвестиција у оквиру ове мере под шифром : 101.5.1., 101.5.2., 101.5.3., 101.5.4. и 101.5.6. су: - Пољопривредна газдинстава која имају мање од 50 ха земљишта под осталим усевима , - Прихватљиви корисници, за меру 101. 5, а у вези инвестиције под шифром: 101.5.10.- набавка машина и опреме за наводњавање усева су: -Пољопривредна газдинстава која имају мање од 100 ха земљишта под осталим усевима. Сектор - Пчеларство : - Прихватљиви корисници, за меру 101. 6. , а у вези инвестиција у оквиру ове мере под шифром : 101.6.1. и 101.6.2. су: - Пољопривредна газдинстава која имају најмање 5 кошница, а највише 500 кошница пчела. - Да је

пчелиње друштво, које је предмет субвенције, уредно пријављено и обележено од стране надлежне ветеринарске станице. Да опрему која је предмет субвенционисања не отуђе наредне 3 године од момента остваривања права на субвенцију.

2.2.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
101.1.1	Набавка квалитетних приплодних грла млечних раса: говеда, оваца и коза
101.1.3	Опрема за мжу, хлађење и чување млека на фарми, укључујући све елементе, материјале и инсталације
101.1.5	Машине и опрема за припрему сточне хране, за храњење и напајање животиња (млинови и блендери/мешалице за припрему сточне хране; опрема и дозатори за концентровану сточну храну; екстрактори; транспортери; микс приколице и дозатори за кабасту сточну храну;
101.1.8	Опрема за фиксне ограде и електричне ограде за пашњаке/ливаде
101.1.9	Машине за примарну обраду земљишта
101.1.10	Машине за допунску обраду земљишта
101.1.11	Машине за ђубрење земљишта
101.1.12	Машине за сетву
101.1.13	Машине за заштиту биља
101.1.17	Машине и опрема за наводњавање усева
101.2.1	Набавку квалитетних приплодних грла говеда, оваца, коза и свиња које се користе за производњу меса
101.2.5	Машине и опрема за складиштење и припрему сточне хране, за храњење и појење животиња (млинови и блендери/мешалице за припрему сточне хране; опрема и дозатори за концентровану сточну храну; екстрактори; транспортери; микс приколице и дозатори за кабасту ст
101.2.10	Машине за примарну обраду земљишта
101.2.11	Машине за допунску обраду земљишта
101.2.14	Машине за заштиту биља
101.2.18	Машине и опрема за наводњавање усева
101.4.1	Подизање нових или обнављање постојећих (крчење и подизање) вишегодишњих засада воћака, хмеља и винове лозе
101.4.2	Подизање и опремање пластеника за производњу поврћа, воћа, цвећа и расадничку производњу
101.4.3	Подизање, набавка и опремање система противградне заштите у воћњацима и вишегодишњим засадима
101.4.4	Подизање/набавка жичаних ограда око вишегодишњих засада
101.4.19	Машине за примарну обраду земљишта
101.4.20	Машине за допунску обраду земљишта
101.4.21	Машине за ђубрење земљишта
101.4.23	Машине за садњу
101.4.24	Машине за заштиту биља
101.4.28	Машине, уређаји и опрема за наводњавање усева
101.5.1	Машине за примарну обраду земљишта
101.5.2	Машине за допунску обраду земљишта
101.5.3	Машине за ђубрење земљишта
101.5.4	Машине за сетву
101.5.6	Машине за заштиту биља
101.5.10	Машине и опрема за наводњавање усева
101.6.1	Набавка нових пчелињих друштава
101.6.2	Набавка опреме за пчеларство

2.2.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Критеријуми селекције се не примењују при реализацији мере већ се средства одобравају по редоследу подношења потпуних захтева.	не	

2.2.10. Интензитет помоћи: - за шифру инвестиције 101.1.1. набавка женских квалитетних приплодних грла млечне и комбиноване расе - јуница и крава старости од 12 до 36 месеци повраћај средстава је у износу од 60 % на основицу без ПДВ-а, а максимални износ субвенције износи 80.000,00 динара по грлу без обзира на вредност инвестиције. Повраћај средстава се може остварити за највише 2 грла; - За шифре инвестиција 101.1.3., 101.1.5., 101.1.8., 101.1.9., 101.1.10., 101.1.11., 101.1.12., 101.1.13. и 101.1.17., износ подстицаја је 60 % од вредности реализоване инвестиције, без ПДВ-а, при чему вредност инвестиције не може бити мања од 15.000,00 динара. Сектор месо - за шифре инвестиција 101.2.1. износ подстицаја је 60 % од вредности реализоване инвестиције, без ПДВ-а. Максимални износ повраћаја за набавку уматичених двисака и овнова је 15.000,00 динара по грлу. Корисник подстицаја може поднети захтев за куповину максимално 2 приплодна грла. За шифре инвестиција 101.2.5., 101.2.10., 101.2.11., 101.2.14. и 101.1.18., износ подстицаја је 60 % од вредности реализоване инвестиције, без ПДВ-а, при чему вредност инвестиције не може бити мања од 15.000,00 динара. Сектор - Воће, грожђе и поврће - За шифре инвестиција 101.4.1. 101.4.2., 101.4.3., 101.4.4., 101.4.19., 101.4.20., 101.4.21., 101.4.23., 101.4.24. и 101.4.28., износ подстицаја је 60 % од вредности реализоване инвестиције, без ПДВ-а, при чему вредност инвестиције не може бити мања од 15.000,00 динара. Сектор - Остали усеви (житарице, уљарице, шећерна репа) - за шифре инвестиција 101.5.1., 101.5.2., 101.5.3., 101.5.4., 101.5.6. и 101.5.10., износ подстицаја је 60% од вредности реализоване инвестиције, без ПДВ-а, при чему вредност инвестиције не може бити мања од 15.000,00 динара. Сектор пчеларство - за шифре инвестиција 101.6.1., и 101.6.2., износ подстицаја је 60% од вредности реализоване инвестиције, без ПДВ-а, при чему вредност инвестиције не може бити мања од 10.000,00 динара. . Подносилац захтева може користити субвенције за више инвестиција из истог или различитих сектора и остварити повраћај средстава максимално до 200.000,00 динара по газдинству. Подносилац захтева може поднети један или више захтева за подстицаје, с тим да тај захтев може обухватити једну или више различитих прихватљивих инвестиција у оквиру мера руралног развоја.

2.2.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Укупан број подржаних пројеката
2	Број газдинстава која су модернизовала производњу/опрему
3	Укупна вредност инвестиција у физичка средства
4	Број набављених грла говеда и оваца

2.2.12. Административна процедура: Мера ће бити спроведена од стране Општинске управе општине Бајина Башта - Одељења за послове урбанизма, грађевинарства и имовинско - правне послове, Канцеларија бр. 19 - за послове пољопривреде и водопривреде . Након доношења Одлуке о расподели средстава, инвестиције у оквиру ове мере реализоваће се кроз Јавни позив или Конкурс за подношење захтева са прецизираним условима, неопходном документацијом и роковима за подношење захтева уз спровођење што боље информисаности. Захтеви, заједно са неопходном документацијом, се подносе на одговарајућем обрасцу који се може добити у Канцеларији за пољопривреду и водопривреду бр. 19. Након пријема захтева, надлежни орган ће извршити административну проверу комплетности, административне усаглашености и прихватљивости захтева, по редоследу њиховог пристизања. Након утврђивања испуњености услова дефинисаних Јавним позивом, надлежни орган доноси Решење о праву на коришћење и исплати подстицаја, а одобрена средства уплаћиваће се на наменски рачун регистрованог пољопривредног газдинства након склапања Уговора са корисником средстава. Финансирање захтева вршиће се до утрошка средстава предвиђених за ову намену Одлуком о буџету општине Бајина Башта за 2021.годину („Службени лист општине Бајина Башта“, бр.20/2020). Захтеви са документацијом се подносе на шалтеру писарнице Општинске управе општине Бајина Башта од дана објављивања Јавног позива до утрошка средстава предвиђених за ову намену, а најкасније до 15.12.2021.

године. Потенцијални корисници су обавезни да надлежном органу омогуће контролу на терену.

2.3. Назив и шифра мере: 304 Економске активности у циљу подизања конкурентности у смислу додавања вредности кроз прераду као и на увођење и сертификација система безбедности и квалитета хране, органских производа и производа са ознаком географског порекла на газдинствима

2.3.1. Образложење: На територији општине Бајина Башта налази се Национални парк «Тара» са својом специфичном флором и фауном и већим бројем ендемских биљних врста које се једино срећу на овом подручју. Ранијим проучавањима од стране истраживачких институција и специфичностима овог дела планине Таре који је јединствен, указано је да постоји основ за заштиту географског порекла, пре свега меда. Осим тога, све више се развија свест код пољопривредних произвођача о потреби увођења система квалитета у пољопривредну производњу чијом имплементацијом би се осигурао квалитет пољопривредних производа, а тиме и поверење купаца. С тим у вези, потребно је за производе за које није урађена заштита географског порекла да се иста изврши као и омогућити пољопривредним произвођачима увођење система квалитета као и одржавање постојећих. Ова мера је препозната и у Стратегији одрживог развоја општине Бајина Башта 2013-2023 и у складу са Стратегијом пољопривреде и руралног развоја 2014-2024. Сврха мере је да се искористе потенцијали којим располаже део општине Бајина Башта, на шта указује и само постојање Националног парка «Тара». Поред тога постигла би се већа цена меда и осталих пчелињих производа што би се директно одразило на остварене приходе пољопривредних произвођача, а уз све наведено општина Бајина Башта би се промовисала на најбољи могући начин.

2.3.2. Циљеве мере: Општи циљеви: Стабилност дохотка пољопривредних газдинстава; Повећање производње; Побољшање продуктивности и квалитета производа; Смањење трошкова производње; Унапређење техничко-технолошке опремљености; Одрживо управљање ресурсима и заштите животне средине; Раст конкурентности уз прилагођавање захтевима домаћег и иностраног тржишта; Усклађивање са правилима ЕУ, њеним стандардима, политикама и праксама. Специфични циљеви: Добијање веће цене за заштићене производе; Повећање ефикасности, конкурентности и одрживости пољопривредне производње;

2.3.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Није применљиво обзиром да није усвојен Национални програм за рурални развој Републике Србије.

2.3.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници су физичка лица - носиоци пољопривредног газдинства који су уписани у Регистар, правна лица и Општина Бајина Башта, а за инвестицију увођење система квалитета правна лица регистрована у складу са законом којим се уређују удружења.

2.3.5. Економска одрживост: Подносилац захтева не мора да докаже економску одрживост инвестиције у 2021. години кроз бизнис план.

2.3.6. Општи критеријуми за кориснике: Корисник мора да је уписан у одговарајући регистар (Регистар пољопривредних газдинстава, Регистар привредних субјеката, Регистар научно-истраживачких установа, Регистар иновационих организација), са пребивалиштем и производњом на територији општине Бајина Башта.

2.3.7. Специфични критеријуми: Произвођач треба да: - има закључен уговор о вршењу контроле и сертификације производње са овлашћеном контролном организацијом који важи за годину у којој се подноси захтев за коришћење подстицаја., - има сертификат издат од овлашћене контролне организације којим произвођач доказује да је његова производња у складу са прописима којима се уређује систем квалитета.

2.3.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
304.2	Подршка за заштиту географског порекла производа
304.3	Подршка за заштиту имена производа
304.4	Подршка за увођење система квалитета

2.3.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1		не	

2.3.10. Интензитет помоћи: До 100 % од вредности инвестиције, без ПДВ-а у зависности од потенцијалне инвестиције за коју се подноси захтев до утрошка средстава предвиђених за ову намену.

2.3.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број пољопривредних газдинстава која су увела систем квалитета
2	Број произвођача обухваћених активностима
3	Укупан број пољопривредних газдинстава која су унапредила производњу

2.3.12. Административна процедура: Мера ће бити спроведена од стране Општинске управе општине Бајина Башта - Одељења за послове урбанизма, грађевинарства и имовинско - правне послове, Канцеларија бр. 19 - за послове пољопривреде и водопривреде. Ова мера ће се реализовати кроз Јавни позив или Конкурс за подношење захтева са прецизираним условима, неопходном документацијом и роковима за подношење захтева уз спровођење што боље информисаности. Конкурс ће бити отворен до утрошка планираних средстава. Канцеларија бр. 19 - за послове пољопривреде и водопривреде ће пружити помоћ за заштиту географског порекла производа. Обзиром да се ради о великом пројекту очекује се учешће и донаторских програма и стручних институција које имају адекватно искуство у области заштите географског порекла производа.

2.4. Назив и шифра мере: 402 Подстицаји за промотивне активности у пољопривреди и руралном развоју

2.4.1. Образложење: Ова мера унапређује креирање нових знања у складу са стварним потребама крајњих корисника, имплементацију постојећих знања и трансфер знања међусобним повезивањем креатора знања, образовним и научноистраживачким институцијама са пољопривредним произвођачима и другим актерима руралне заједнице. Одрживи развој пољопривреде и руралних подручја захтева да буде заснован на праћењу нових технологија, стручном усавршавању и константном трансферу знања и информација. Пољопривредни произвођачи и сеоско становништво све теже успевају да самостално, без икакве стручне помоћи примењују иновације у производњи, пласману, развоју непољопривредних делатности, маркетингу и другим активностима везаним за развој руралних средина. На недостатак знања и додатних вештина код сеоског становништва упућују и подаци да само мали број носиоца газдинстава имају стечено средње и високо стручно образовање из области пољопривреде, а највећи део носиоца газдинстава имају знање стечено праксом. Поред механизације, и методе које се примењују у пољопривреди су застареле код великог броја пољопривредника на територији општине Бајина Башта. Општина Бајина Башта годинама у назад настоје да кроз обуке, радионице, огледна поља и предавања упуту пољопривреднике у савремене тенденције и праксе пре свега у области сточарства и воћарства као доминантне гране пољопривреде. До сада је успостављена сарадња са Институтом за крмно биље из Крушевца, Пољопривредним факултетом из Земуна, Институтом за воћарство из Чачка, Ветеринарским факултетом из Београда и другим институцијама уз чију помоћ су пољопривредници стекли увид у начине на које могу постићи ефикаснију производњу и бољу искоришћеност капацитета. Из наведених разлога, планирано је да се сарадња са наведеним институцијама настави и у 2021. години. Ова мера је и

у складу са активностима предвиђеним у Стратегији одрживог развоја општине Бајина Башта за период 2013-2023 као и у складу са Стратегијом пољопривреде и руралног развоја 2017-2022. У оквиру ове мере планирана су и средства за одлазак пољопривредних произвођача на сајмове и манифестације за које искажу заинтересованост, као и за студијска путовања.

2.4.2. Циљеви мере: Општи циљеви:- Побољшање продуктивности и квалитета производа; Смањење трошкова производње; Одрживо управљање ресурсима и заштите животне средине; Раст конкурентности уз прилагођавање захтевима домаћег и иностраног тржишта; Усклађивање са правилима ЕУ, њеним стандардима, политикама и праксама; Повећање доступности и квалитета знања, унапређење социјалне и економске инклузије малих и средњих газдинстава у руралним срединама; Одрживи развој, заштита ресурса, побољшање биодиверзитета и смањење миграције становништва; Јачање саветодавног сервиса и допринос повећању конкурентности пољопривредне производње. Специфични циљеви по секторима: - Побољшање образовне структуре радне снаге на газдинствима; Јачање и функционално повезивање свих актера у систему креирања и трансфера знања; Техничко и кадровско унапређење институција укључених у систем креирања и трансфера знања; Јачање капацитета за прихватање знања кроз развијање свести и мотивисаности за образовањем. Сектор: Млеко -Повећање ефикасности, конкурентности и одрживости производње млека путем обука и упућивањем у регулативу Европске уније; Усвајање добре пољопривредне праксе, као и прилагођавање производа захтевима савременог тржишта; Достицање стандарда у области добробити и здравља животиња, хигијене и заштите животне средине. Сектор: Месо - Повећање ефикасности, конкурентности и одрживости производње меса на малим и средњим газдинствима (говеда, овце и крмаче/прасад); Унапређење квалитета меса говеда (систем крава-теле), коза, оваца и прасади у складу са националним ветеринским стандардима; Достицање стандарда у области добробити и здравља животиња, хигијене и заштите животне средине. Сектор: Пчеларство - Повећање прихода у домаћинствима која се баве пчеларском производњом; Повећање степена запослености у сектору; Достицање стандарда у области заштите животне средине

2.4.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Није применљиво обзиром да није усвојен Национални програм за пољопривреду Републике Србије.

2.4.4. Крајњи корисници: Корисници су пољопривредна газдинства, Општина Бајина Башта.

2.4.5. Економска одрживост: За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања.

2.4.6. Општи критеријуми за кориснике: Нема општих критеријума за кориснике.

2.4.7. Специфични критеријуми: Институције које ће бити ангажоване од стране општине Бајина Башта за стручно оспособљавање, активности стицања вештина и показне активности треба да имају искуство у пружању услуга (референца), као и стручни и технички капацитет у зависности од типа и трајања услуге (референтни предавачи).

2.4.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
402.1	Информативне активности: сајмови, изложбе, манифестације, студијска путовања
402.2	Стручно оспособљавање и активности стицања вештина и показне активности

2.4.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1		не	

2.4.10. Интензитет помоћи: Општина Бајина Башта финансира део мере која се односи на стручно оспособљавање и активности стицања вештина и показне активности са 100 % учешћа. Општина Бајина Башта финансира део мере која се односи на информативне активности: сајмови, изложбе, манифестације, студијска путовања, финансира са 100% учешћа.

2.4.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Укупан број одржаних радионица, едукација и обука
2	Број лица која су похађала радионице, предавања и обуке
3	Број едукованих пољопривредника

2.4.12. Административна процедура: Мера ће бити спроведена од стране Општинске управе општине Бајина Башта - Одељења за послове урбанизма, грађевинарства, имовинско-правне послове, Канцеларија бр.19 - за послове пољопривреде и водопривреде, која ће организовати обуке, предавања, радионице и демонстративна поља у сарадњи са релевантним институцијама уз широку кампању информисања потенцијалних корисника. Водиће се евиденција о броју присутних пољопривредника на предавањима као и евиденција предавача и тема које су обрађене. Са релевантним институцијама, организација, врста и обим посла регулисаће се Уговором, а у зависности од вредности инвестиције, уколико је потребно, избор пружаоца услуге вршиће се у складу са Законом о јавним набавкама. Након спроведених активности одабране институције су у обавези да овом органу доставе Извештаје о резултатима спроведених активности. У оквиру ове мере настојаће се да се прате и потенцијални Конкурси Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде и у зависности од могућности и услова, конкурише код ресорног Министарства за додатна средства. .

Програм мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја

III. ИДЕНТИФИКАЦИОНА КАРТА

Табела: Општи подаци и показатељи

Назив показатеља	Вредност, опис показатеља	Извор податка и година
ОПШТИ ПОДАЦИ		
Административни и географски положај		
Аутономна покрајина	/	рзс*
Регион	Регион Шумадије и Западне Србије	рзс*
Област	Златиборска област	рзс*
Град или општина	општина	рзс*
Површина	673	рзс*
Број насеља	36	рзс*
Број катастарских општина	35	рзс*
Број подручја са отежаним условима рада у пољопривреди (ПОУРП)	29	
Демографски показатељи		
Број становника	26022	рзс**
Број домаћинстава	8938	рзс*
Густина насељености (број становника/површина, km ²)	38,66	
Промена броја становника 2011:2002 (2011/2002*100 - 100)	-10,7	рзс**
- у руралним подручјима АП/ЈЛС	/	рзс**
Становништво млађе од 15 година (%)	13,6	рзс**
Становништво старије од 65 година (%)	25,9	рзс**
Просечна старост	41	рзс*
Индекс старења	/	рзс*
Без школске спреме и са непотпуним основним образовањем (%)	21,09	рзс*
Основно образовање (%)	21,59	рзс*
Средње образовање (%)	36,49	рзс*
Више и високо образовање (%)	6,97	рзс*
Пољопривредно становништво у укупном броју становника (%)	63,64	Процена
Природни услови		
Рељеф (равничарски, брежуљкасти, брдски, планински)	равничарски и брдско-планински	Интерни
Превладајући педолошки типови земљишта и бонитетна класа	смеђе кисело земљиште на палеозојским шкриљцима VI и V класе	Интерни
Клима (умерено-континентална, субпланинска ...)	умерено-континентална	Интерни
Просечна количина падавина (mm)	700-800	Интерни
Средња годишња температура (oC)	13,2	Интерни
Хидрографија (површинске и подземне воде)	река Дрина са притокама и бројни извори	Интерни
Површина под шумом (ha)	24940	рзс*

Површина под шумом у укупној површини АП/ЈЛС (%)	37,05	рзс*
Пожуљене површине у претходној години (ha)	0	рзс*
Посечена дрвна маса (m3)	12450	рзс*
ПОКАЗАТЕЉИ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ		
Стање ресурса		
Укупан број пољопривредних газдинстава:	5071	рзс***
Број регистрованих пољопривредних газдинстава (РПГ):	Регистровано 4002 ПГ од тога: 3972-физичка лица и 30-правна лица, од тога је 3807 ПГ активно и то: 3778-физичка лица и 29-правна лица. У пасивном статусу је 195 ПГ и то: 194-физичких лица и 1- правно лице	Управа за трезор
- породична пољопривредна газдинства (%)	99,5	
- правна лица и предузетници (%)	0,5	
Коришћено пољопривредно земљиште - КПЗ (ha)	18053	рзс***
Учешће КПЗ у укупној површини ЈЛС (%)	26,82	
Оранице и баште, воћњаци, виногради, ливаде и пашњаци, остало(18) (ha, %)	17943	рзс***
Жита, индустријско биље, поврће, крмно биље, остало(19) (ha, %)	2674	рзс***
Просечна величина поседа (КПЗ) по газдинству (ha)	2,8	рзс***
Обухваћеност пољопривредног земљишта комасацијом (ha)	0	Интерни
Обухваћеност земљишта неким видом удруживања (ha)	0	Интерни
Број пољопривредних газдинстава која наводњавају КПЗ	1066	рзс***
Одводњавана површина КПЗ (ha)	/	Интерни
Наводњавана површина КПЗ (ha)	524	рзс***
Површина пољопривредног земљишта у државној својини на територији АП(20) (ha)	953,7628	Интерни
Површина пољопривредног земљишта у државној својини која се даје у закуп (ha):	221,7489	Интерни
- физичка лица (%)	100	Интерни
- правна лица (%)	125282	Интерни
Говеда, свиње, овце и козе, живина, кошнице пчела (број)	10116	рзс***
Трактори, комбајни, прикључне машине (број)	16011	рзс***
Пољопривредни објекти (број)	1656	рзс***
чч, сушаре, стакленици и пластеници (број)	11318	рзс***
Употреба минералног ђубрива, стајњака и средстава за заштиту биља (ha, број ПГ)	13585	рзс***
Број чланова газдинства и стално запослених на газдинству:	99,75% / 0,25%	рзс***
(на породичном ПГ: на газдинству правног лица/предузетника) (ha)	4303	рзс***
Годишње радне јединице (број)	4303	рзс***
Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника (број)	8	Интерни
Производња пољопривредних производа(количина):		
- биљна производња (t)	/	рзс***
- сточарска производња (t, lit, ком.)	40000	Интерни
ПОКАЗАТЕЉИ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА		

Рурална инфраструктура		
<i>Саобраћајна инфраструктура</i>		
Дужина путева(km)	998,77	рзс*
Поште и телефонски претплатници (број)	7 / 10000	рзс*
<i>Водопривредна инфраструктура</i>		
Домаћинства прикључена на водоводну мрежу (број)	4688	рзс*
Домаћинства прикључена на канализациону мрежу (број)	3978	рзс*
Укупне испуштене отпадне воде (хиљ.м3)	800	рзс*
Пречишћене отпадне воде (хиљ.м3)	0	рзс*
<i>Енергетска инфраструктура</i>		
Производња и снабдевање електричном енергијом (број)	4/14814	Интерни
<i>Социјална инфраструктура</i>		
Објекти образовне инфраструктуре (број)	23	рзс*
Број становника на једног лекара	867	рзс*
Број корисника социјалне заштите	867	рзс*
<i>Диверзификација руралне економије</i>		
Запослени у секторима пољопривреде, шумарства и водопривреде (број)	1736	рзс* рзс***
Газдинства која обављају друге профитабилне активности(30) (број)	450	рзс***
Туристи и просечан број ноћења туриста на територији АП/ЈЛС (број)	2200	рзс*
<i>Трансфер знања и информација</i>		
Пољопривредна саветодавна стручна служба (да/не)	ПССС Ужице	Интерни
Пољопривредна газдинства укључена у саветодавни систем (број)	24	ПССС

31.05.2021. В. Баџа

Датум и место

Душица Кезић

Потпис овлашћеног лица у АП/ЈЛС